

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM
VAZIRLIGI

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:

№

2022 yil “28” 08

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

O.N.Bozorov

2022 yil

DAVLAT KADASTRLARI GEODEZIK
VA KARTOGRAFIK TA’MINOTI
FANI
SILLABUSI

Bilim sohasi: 700 000 -Muhandislik, ishlov berish va qurilish sohalari
Ta’lim sohasi: 720 000 - Ishlab chiqarish va ishlov berish sohalari
Ta’lim yo‘nalishi: 70722801 - Kadastr(davlat kadastrlari yagona tizimi)

Ushbu fan sillabusi o‘quv reja, ishchi o‘quv reja va fan dasturi asosida tuzildi.

Tuzuvchi:

G‘.N.Aliqulov –“Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish” kafedrasida dotsenti

Taqrizchilar:

K.Xujakeldiyev – Qarshi muhandislik iqtisodiyot instituti “Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish” kafedrasida dotsenti

J.Usmonov – Kadastr agentligi Qashqadaryo viloyati boshqarmasi boshlig‘i q.x.f.f.d.

Fan sillabusi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot institutining “Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish” kafedrasining 2022 yil 22 sentyabr dagi 1-son yig‘ilishida hamda magistratura b‘ulimi Komissiyasining 2023 yil 28 sentyabr dagi 1-son yig‘ilishida muhokama qilinib, tasdiqlangan.

Institut Uslubiy Kengashining 2023 yil 28 sentyabr dagi 1-son yig‘ilishi qarori bilan o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

O‘quv uslubiy boshqarma boshlig‘i:

SH.Turdiyev

Магистратура бўлими бошлиғи:

O.X.Eshqobilov

Kafedra mudiri:

G‘.N.Aliqulov

**“Davlat kadastrlari geodezik va kartografik ta’minoti” fani
sillabusi**

Fan/modul kod DKG1106	O’quv yili 2022-2023	Semestr (lar) 1-2	YESTS-Kreditla 8	
Fan/modul turi Majburiy	Ta’lim tili O’zbek		Haftadagi dars soatlari 4/4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg’ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Davlat kadastrlari geodezik va kartografik ta’minoti (KI)	120	120	240

O’qituvchi haqida ma’lumot

Kafedra nomi	Geodeziya, kadastr va yerdan foydalanish		
O’qituvchilar	F.I.SH.	Telefon nomeri	e-mail
Ma’ruzachi	Aliqulov G’olib Nartoshevich	+998936972019	asilbek2022@rambler.ru
Amaliy mashg’ulot	Aliqulov G’olib Nartoshevich	+998936972019	asilbek2022@rambler.ru

1.Fanning mazmuni

Fanni o’qitishdan maqsad – talabalarda mamlakatimizning davlat kadastrlari bo’lgan yer, suv, o’rmon va boshqa manbalarini bevosita o’rganish, ularni sifat va miqdor jihatdan baholashni, voqea va xodisalarni o’z vaqtida ma’lum tartibga solish, ilg’or uslublarini va texnologiyalarini qo’llash geodeziya va kartografiya ishlarini mukammal o’zlashtirishlari undan amaliyotda foydalanishni talabalar ongiga singdirish va ularda ko’nikmalar hosil qili, kadastr planlarini tuzish va uning chegaralarini joyga ko’chirishda, xamda shahar va qishloq yer kadastrlari ishlarini yuritishda topo-geodezik ishlarini olib borish, undan amaliyotda foydalanishni, talaba ongiga singdirish bo’yicha mutaxassislik profiliga mos bilim, ko’nikma va malakani shakllantirishdir.

Fanning vazifasi –Davlat kadastrlarining amaliy geodezik faoliyatidagi muammoli jihatlarni aniqlash, shuningdek geodeziyani qo’llashning eng muhim sohalarini tahlil qilishdir. Yer uchastkalari va boshqa ko’chmas mulk obyektlari chegaralarining xarakterli nuqtalarining koordinatalarini aniqlash usullarining taqqoslash, kadastr maqsadlarida geodezik ishlarini olib borishning asosiy muammolari aniqlash, kadastr planlarini tuzish va uning chegaralarining loyihasini joyga ko’chirish usullarini, xamda shahar va qishloq yerlari kadastrini

yuritishda zamonaviy geodezik asboblardan foydalanishi, geodezik o'lchashlarni bajarish va o'lchash natijalarini matematik qayta hisoblash usullarini o'rgatish, kadastr kartalarini loyihalash, tuzish va avtomatlashtirish tizimining ilmiy asoslarini o'zlashtirish, kadastr kartalarini tahlil qilish va natijalardan foydalanish uslublarini mustaqil bilishi zarur samarali yo'llarini aniqlash, samaradorligini oshirish yo'llarini aniqlash, kadastr kartalarini loyihalash va nashrga tayyorlashda zamonaviy GIS texnologiyalaridan foydalanishdan iborat.

2. Fan tarkibi (ma'ruza mashg'ulotlari).

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1-semestr			
1-2	Davlat kadastrlarini geodezik va kartografik ta'minlash fanining maqsadi va vazifalari	«Davlat kadastrlari geodezik va kartografik ta'minoti» fanining maqsadi va vazifalari. Kadastrni kartografik va geodezik qo'llab-quvvatlashni takomillashtirish va istiqbollari Magistrarga mazkur fan bo'yicha qo'yiladigan malaka talablari.	4
3-4	Kadastr xizmatida topo-geodezik ishlar turlari va ularga bo'lgan talablar	Kadastr syomkasini bajarishdagi geodezik ishlar tartibi va ularga bo'lgan talablar. Kadastr syomkasini bajarishdagi tayyorgarlik ishlari. Yer uchastkasi kadastr syomkasiga bo'lgan talablar.	4
5	Kadastr syomkasini bajarishdagi topografik asoslar	Kadastr syomkasi uchun plan olish shaxobchasini yaratish. Plan olish shaxabchalarini davlat geodezik tarmog'iga bog'lash	2
6	Kadastr syomkasini bajarish usullari	Kadastr syomkasini bajarish usullari. Taxeometrik syomkasini bajarish tartibi. Kadastr syomkasini zamonoviy geodezik asboblarda bajarish	2
7	Kadastr syomkasini rasmiylashtirishda qo'llaniladigan kompyuter dasturlari.	Credo DAT dasturi. GeoniCS-2007 dasturi. FOTOMOD sistemasi. "Panorama" dasturi.	2
8	Kadastr planini kompyuter dasturlarida rasmiylashtirish.	Teodolit yordamida olingan syomka natijalarini Credo Dat dasturida bajarish jarayoni. Syomka natijalarini GeoniCS 2007 dasturida bajarish jarayoni. Elektron taxeometrda olingan syomka natijalarini rasmiylashtirish.	2
9	Yer uchastkasi kadastr syomkasi ishlarini rasmiylashtirish	Dala geodezik ishlarini tekshirish va qabul qilish. Yer uchastkasi koordinatalari va maydonini hisoblash. Kadastr syomkasi materiallarini rasmiylashtirish va texnik hisobot tuzish. Kadastr syomka materiallarini ko'rib chiqish, kelishish, tasdiqlash va taqdim etish.	2
10-11	Kadastr syomkasi ishlarining huquqiy va moliyaviy xujjatlari.	Kadastr syomkasi ishlarining huquqiy va moliyaviy xujjatlarini rasmiylashtirish. Yer uchastkalarida kadastr syomkasini bajarish va chegarasini o'rnatish bo'yicha bajarilgan ishlarning smetasini tuzish.	4
12-13	Davlat kadastrlarini kartografik ta'minlashning mazmuni va mohiyati	Kadastr kartalarini loyihalashning mazmuni va mohiyati. Loyihalash bosqichlari. Kadastr kartalarini loyihalashturlari. Kadastr kartalarini loyihalashning asosiy bosqichlarining mohiyati. Mavzuli va maxsus kartalarni loyihalash. Kadastr kartalarini loyihalashning guruhlarini. Loyihalanayotgan kadastr kartalarining bezash	4

		bosqichlari. Nashrga tayyorlashda kadastr kartalarini tuzishning maqbul usullarini ishlabchiqish. Kadastr kartalarini loyihalashning asosiy tamoyillari.	
14-15	Davlat kadastrlarini kartografik ta'minlashda geodezika matematik asoslarini loyihalash.	Kadastr kartalarini geodezik va matematik asoslarini loyihalashning mohiyati. Mavjud kartografik materiallarni geodezik asoslarini taxmin qilish va ularni tuziladigan kadastr kartalarining geodezik koordinatalar tizimiga o'girish. Kartografik protsessiyani tanlashning o'ziga xos ahamiyati. Kartografik proektsiyani tanlashning tamoyillari. Tanlashning bosqichlari. Kadastr kartalarining bosh masshtabini loyihalash.	4
jami			30
2-semestr			
1-2	Davlat kadastrlarini kartografik ta'minlashda kartografik generalizatsiyalash ishlari	Kadastr kartalarini loyihasini tuzish jarayonida kartografik generalizatsiyaning nazariy va amaliy asoslari. Kartografik generalizatsiya kadastr kartalarining masshtabi, maqsadi va mavzulari. Kadastr kartalarining maqsadi va uning mavzusi, masshtablari, kartografik obyektlarning o'ziga xos xususiyatlari. Tayyorgarlik bosqichlardagi ishlar. Usullari. Tasniflash va umumlashtirishdagi dastlabki ishlar. Sifat va miqdor ko'rsatkichlarni umumlashtirish. Obyektlarni aniqlash va tanlash. Obyektlar tasvirining shakli va ko'rinishini umumlashtirish. Kartografik generalizatsiya taxririyl ishlari va kadastr kartalarini taxrirlash. Taxririyl-tayyorlov ishlari. Kadastr kartalarini tuzish bo'yicha taxririyl xujjatlar. Kadastr kartalarini taxrirlash. Taxririyl ishlarni tashkil etish turlari va xususiyatlari. Kartografik generalizatsiya tamoyillari. Kartografik generalizatsiya usullari. Kartografik generalizatsiya kadastr kartalarini loyihalash, tuzish va avtomatlashtirish jarayonida nazariy va amaliy asosdir.	4
3	Davlat kadastrlarini kartografik ta'minlashda mexanizatsiyalash jarayonlar	Kartalarni tuzish ishlarida ba'zi bir mexanizatsiyalash jarayonlarning ahamiyati. Kartalarni tuzish ishlaridagi jarayonlarda EXMni ko'llashning ahamiyati. Sifat va miqdor ko'rsatkichlari	2
4-5	Davlat kadastrlarini kartografik ta'minlash jarayonini avtomatlashtirish	Kartalarni yaratishni avtomatlashtirishning asosiy bosqichlari va jarayonlari. Axborotning raster va vektorli ko'rinishi. Kartografik tasvirlarni formallashtirish (rasmiylashtirish). Rangli modellar. Kartalarni yaratish jarayonini texnik ta'minlash. Kartalarni ishlab chiqarish jarayonini avtomatlashtirishda qo'llaniladigan elektron dasturlar ta'minoti. Elektron kartalarni kompyuterda tayyorlashning asosiy bosqichlari.	4
6-7	Davlat kadastrlari kartalarini loyihalash, taxrirlash va tuzishning uziga xos xususiyatlari	Navbatchi kartalarni loyihalash, taxrirlash va tuzishning uziga xos xususiyatlari. Inventarlash, bashoratlash, baxolash kartalari. Rejalash ishlari uchun kartalar. Navigatsiya kartalari. Ukuv kartalari. Sayyoxat kartalari va sxemalari. Uch ulchamli kartografik modellarni loyihalash va tuzish.	4
8	Davlat kadastrlari kartalarini aerokosmik materiallar yordamida loyihalash va tuzish	Aerokosmik materiallar yordamida navbatchi kartalarni loyihalash va tuzishning uziga xos xususiyatlari. Kosmik suratlarni kullash. Kadastr navbatchi kartalarni yangilashda kosmik suratlarni kullash.	2

9-10	Raqamli kadastr kartalarini tuzishning texnologik jarayoni	Yerlarni inventarizatsiya qilishda raqamli kadastr kartalarini tuzishning texnologik jarayoni. Raqamli kadastr kartalarini tuzishning asosiy texnologik jarayonlari, ularni mazmuni va xususitlari. Kadastr kartalarini tuzish bo'yicha kameral ishlar texnologik jarayoni. Tayyorgarlik ishlari.	4
11-12	Kadastr kartalari va planlarini tuzishda gis-texnologiyani amalga oshiruvchi kadastr kartografiyasining avtomatlashgan tizimi	Kadastr kartografiyasining avtomatlashgan tizimi tarkibi. Kadastr kartografiyasining avtomatlashgan tizimiga quyiladigan umumiy talablar. Fotogrammetrik kichik tizim. Aerofotosuratlarini skanerlovchi ishchi o'rinlariga talablar. Kartalar va ortofotoplanlarni vektorlash kichik tizimi. Raqamli kartografik ma'lumotlarni qayta ishlash kichik tizimi.	4
13	Kadastr navbatchi xaritasiga kiritiladigan ma'lumotlar bazasini yaratish.	Kadastr navbatchi xaritasiga kiritiladigan ko'chmas mulklar obyektlari bo'yicha atributiv va geofazoviy ma'lumotlar. Kadastr syomkasi geofazoviy ma'lumotlarini "1-S" dasturida DKYATga kiritish.	2
14-15	Raqamli kadastr navbatchi xaritasini yaratish va yuritish	Raqamli kadastr navbatchi xaritasini yaratish va yuritish tartibi. Hududning kadastr navbatchi xaritasida ko'chmas mulk obyektlarini tasvirlash va o'zgartishlar kiritish.	4
jami			30

3. Amaliy mashg'ulotlar

№	mavzular	soat
1-semestr		
1	Turarjoy Yer uchastkasixatlovini o'tkazish	2
2	Noturarjoy yer uchastkasi xatlovini o'tkazish	2
3	Yer uchastkalariga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarni o'rganish	2
4	Bino inshootga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarni o'rganish	2
5	Kadastr syomkasi bajarish uchun texnik topshiriqlarni tuzish va rasmiylashtirish	2
6	Kadastr syomkasini bajarish uchun topografik asoslarni o'rganish va geodezik o'lchash asboblarni tanlash	2
7	Kadastr syomkasi tayanch nuktalarini davlat geodezik tayanch nuktalari (Sputnikli yo'ldoshli tizimi)ga bog'lash.	2
8	Kadastr syomkasini taxeometrik usulda bajarish	2
9	Dala geodezik ishlarini kameral xisoblash va rasmiylashtirish	2
10	Kadastr syomkasi natijalarini GAT dasturlarida rasmiylashtirish	2
11	Kadastr planidagi topografik shartli belgilarni GAT dasturlarida rasmiylashtirish	2
12	Kadastr syomkasi koordinatalari va maydonini hisoblash	2
13	Kadastr syomkasining moliyaviy xujjatlarni rasmiylashtirish, Kadastr syomkasi geofazoviy ma'lumotlarini tuzish	2
14	Kadastr syomkasi geofazoviy ma'lumotlarini "1-S" dasturida DKYATga kiritish	2
15	Kadastr navbatchi xaritasiga kiritiladigan ma'lumotlar bazasini yaratish.	2
Jami		30
2-semestr		

1	Davlat yer kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
2	Foydali qazilma konlari, belgilari texnogen xosilalar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
3	Davlat suv kadastrini kartasini loyihalash va tuzish, Davlat o'rmon kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
4	O'simliklar dunyosi obektlari davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
5	Xayvonot dunyosi davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
6	Alohida muxofaza yetiladigan tabiiy xududlar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
7	Binolar va inshootlar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
8	Davlat shaharsozlik kadastrini kartasini loyihalash va tuzish, Gidrotexnika inshootlari davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
9	Tarixiy va madaniy yodgorliklar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
10	Avtomobil yo'llar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
11	Temir yo'llar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
12	Transport truboprovodlari davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish, Aloqa obektlari davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
13	Yenergetika obektlari davlat kadastrini, Ishlab chiqarish va istemol chiqindilarini ko'mib tashlash va utillashtarish joylari davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
14	Tabiiy xavfi yuqori bo'lgan chegaralar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
15	Texnogen xavfi yuqori bo'lgan chegaralar davlat kadastrini, Kartografiya - geodeziya davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish, Xududlar davlat kadastrini kartasini loyihalash va tuzish	2
jami		30

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan metodik ko'rsatma ishlab chiqildi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar yechish orqali yanada boyitadilar. Shuningdek darslik, o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimini mustahkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

3.1 Laboratoriya ishlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatmalar

Fan bo'yicha laboratoriya ishlari namunaviy o'quv rejada ko'zda tutilmagan.

3.2 Kurs ishini tashkil etish bo'yicha uslubiy ko'rsatmalar

70722801-Kadastr(davlat kadastrlari yagona tizimi) magistratura mutaxassisligining o'quv rejasida «Davlat kadastrlari geodezik va kartografik ta'minoti» fani bo'yicha kurs loyihasi 2-semestrda rejalashtirilgan.

Kurs ishining maqsadi talabalarni mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirish, olgan bilimlarini qo'llashda amaliy ko'nikmalar hosil qilish, bevosita ishlab chiqarishdagi real sharoitlarga mos loyiha yechimlarini qabul qilish va zamonaviy texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini hosil qilishdir.

Kurs ishi mavzulari bevosita ishlab chiqarish bilan bog'liq holda, aniq obektlar uchun belgilanadi. Kurs ishlarining mavzusi bo'yicha har bir bakalavrga shaxsiy topshiriq beriladi.

Kurs ishi obekti sifatida xalk xo'jalik soxalari xizmat qiladi. Kurs ishining hisob grafik ishlari zamonaviy kompyuterlar dasturlarida bajariladi.

Kurs ishi alohida bajariladigan quyidagi topshiriqlardan tashkil topadi:

- 1.Turarjoyer uchastkasixatlovini o'tkazish
- 2.Noturarjoy yer uchastkasixatlovini o'tkazish
- 3.Yer uchastkalariga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarni o'rganish
- 4.Bino inshootga bo'lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarni o'rganish
- 5.Kadastr syomkasi bajarish uchun texnik topshiriqlarni tuzish va rasmiylashtirish
- 6.Kadastr syomkasini bajarish uchun topografik asoslarni o'rganish
- 7.Geodezik o'lchash asboblarni tanlash
- 8.Kadastr syomkasi tayanch nuktalarini davlat geodezik tayanch nuktalariga boglash
- 9.Kadastr syomkasini taxeometrik usulda bajarish
- 10.Dala geodezik ishlarini kameral xisoblash va rasmiylashtirish
- 11.Kadastr syomkasini kompyuter dasturlarida rasmiylashtirish:
  - Syomka natijalarini Credo Dat dasturida bajarish;
  - Syomka natijalarini GeoniCS 2007 dasturida bajarish
- 12.Yer uchastkasi koordinatalari va maydonini hisoblash
- 13.Kadastr syomkasining moliyaviy xujjatlarni rasmiylashtirish
14. Kadastr syomkasi geofazoviy ma'lumotlarini "1-S" dasturida DKYATga kiritish.
- 15.Kadastr navbatchi xaritasiga kiritiladigan ma'lumotlar bazasini yaratish
- 16.Xudud kadastr navbatchi xaritasini yaratish va yuritish

Davlat kadastrlari xarita va planlarini yaratish jarayonida talaba taxlil etilgan xujjatlar asosida tegishli xudud uchun o'zining fikr muloxazalarini, loyixalash uslubini, usullarini ko'rsatib, yoritib beradi. Ushbu xulosa va taxlil natijasida talaba tanlagan xududdagi yer uchastkasining kadastr planini tuzish uchun topo-geodezik ishlarini tashkilashtiradi va moliyaviy xujjatlarni rasmiylashtiradi.

4. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Davlat kadastrlari ishlarining geodezik asoslari.

2. Kadastr xaritalari va planlari. Ularning maqsadi, mazmuni.
  3. Davlat kadastrlari xaritalarining turlari.
  4. Davlat kadastrlari xaritalarining mazmunini to'liqligi va aniqligi.
  5. Xaritalarda (planlarda) ko'rsatilgan konturlarning aniqligi.
  6. Davlat kadastrlari xaritalarining yangilash va sozlash tushunchasi.
  7. Davlat kadastrlari plan va xaritalarini tuzatish bo'yicha ishlarni tashkil qilish va mazmuni.
  8. Yer uchastkalarining chegaralarini o'rnatishda geodezik ishlar.
  9. Yer uchastkasini ajratish loyihasini bajarishda geodezik ishlar.
  10. Yer uchastkasining chegaralarini belgilashda geodezik ishlarning tarkibi.
  11. Yer uchastkasining chegaralarini tiklashda geodezik ishlarning tarkibi.
  12. Yer uchastkasining chegaralarini o'rnatish va tiklash davrida dala ishlarining xususiyatlari.
  13. Kosmik usulda yer uchastkalarining chegaralarini o'rnatish.
  14. Yerdan foydalanish maydonlarini aniqlashning analitik usuli va uning aniqligi.
  15. Yerdan foydalanish maydonlarini aniqlashning grafik usuli va uning aniqligi.
  16. Yer maydonlarni aniqlashda Savich usulidan foydalanish.
  17. Yer maydonlarini aniqlashning avtomatlashtirish vositalari va usullarini ishlab chiqishning asosiy yo'llari.
  18. Polyar usulida yer uchastkasi chegaralari burilish nuqtalarining koordinatalarini aniqlash.
  19. Kadastr to'g'risida qisqacha tarixiy ma'lumotlar.
  20. Inventarizatsiya turlari.
  21. Kadastrlarni topografik va geodezik jihatdan qo'llab-quvvatlash.
  22. Kadastrlarning geodezik va kartografik asoslari.
  24. Loyihani joyga ko'chirish uchun geodezik qiymatlarni tayyorlash;
  25. Chizik o'lchash usulida Loyihani joyga ko'chirish uchun geodezik qiymatlarni tayyorlash;
  26. Loyihani joyga ko'chirish uchun ishchi chizma tuzish. Loyihaviy teodolit yul o'tkazish;
  27. Burchak o'lchash usuli bo'yicha loyihani joyga ko'chirish uchun geodezik qiymatlarni tayyorlash;
  28. Loyiha teodolit yo'l o'tkazish bo'yicha geodezik qiymatlarni tayyorlash.
  29. Qutb usulida loyihani joyga ko'chirish uchun geodezik qiymatlarni tayyorlash;
  30. Kadastr syomkasini bajarishdagi geodezik ishlar tartibi va ularga bo'lgan talablar.
  31. Kadastr syomkasini bajarishdagi tayyorgarlik ishlari. Yer uchastkasi kadastr syomkasiga bo'lgan talablar.
  32. Kadastr syomkasi uchun plan olish shaxobchasini yaratish.
  33. Dala geodezik ishlarini kameral xisoblash va rasmiylashtirish
- Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

5. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- O'zbekiston Respublikasida joriy etilgan 21 ta davlat kadastrlarini yaratish va yuritishda geodezik-kartografik ta'minlash ishlari to'g'risida ma'lumotlar hamda planda aks ettirish uchun geodezik ishlarni uzlashtirish, ularning huquqiy, texnik, texnologik va iqtisodiy qirralarining ilmiyasoslari haqida **tasavvur va bilimga ega bo'lishi**;
- davlat kadastrlarining topo-geodezik ishlarni bajarishda davlat kadastrlari obyektlari joylashgan yer uchastkalari va ularning chegaralari xamda mulk egalari xususidagi maqomini, mohiyati va ahamiyatini, shuningdek ularni tekshirish, tadqiq qilish va takomillashtirish to'g'risida **ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak**;
- davlat kadastrlarining topo-geodezik ishlarni bajarishda davlat kadastrlari obyektlari joylashgan yer uchastkalari va ularning chegaralarining tuzilish sxemalarini, ko'chmas mulk obyektlarining o'lchamlarini xisoblashni va chizmalarini rasmiylashtirishni bilish va ulardan foydalana olish **malakasiga ega bo'lishi kerak**.

6. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- ma'ruzalar;
- interfaol keys-stadilar;
- seminarlar(mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar);
- guruhlarda ishlash;
- taqdimotlarni qilish;
- individual loyihalar;
- jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

6. Kreditlarni olish uchun talablar:

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.

Talabalarning bilimi quyidagi mezonlar asosida:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimini amalda qoʻllay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) boʻyicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini oʻzlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) boʻyicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

Yakuniy nazorat turini oʻtkazish va mazkur nazorat turi boʻyicha talabanning bilimini baholash oʻquv mashgʻulotlarini olib bormagan professor-oʻqituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Fan dasturida berilgan baholash mezonlari asosida fanni oʻzlashtirgan talabalarga tegishli magistratura mutaxassisligi oʻquv rejasida ushbu fanga koʻrsatilgan kredit beriladi.

Asosiy adabiyotlar

1. Oʻzbekiston Respublikasining “Yer kodeksi”. Toshkent. 2018.
2. Oʻzbekiston Respublikasining Shaxarsozlik kodeksi. Toshkent. 2004.
3. Oʻzbekiston Respublikasining 2020 yil 19 iyundagi “Geodeziya va kartografiya faoliyati toʻrisida”gi Qonuni.
4. Jurakulov D.O., Yarmatova D.S. Davlat yer kadastrini. Oʻquv qoʻllanma. Toshkent, Fan, 2019.-352 b.
5. Jurakulov D.O. Yer va binolar - inshootlar xuquqi. Oʻquv qoʻllanma. Toshkent, Fan, 2019.-304 b.
6. Juraqulov D.O., Pirnazarov I.M., Niyazov V.R., Urakov O.A. «Kadastr xizmatidagi geodezik ishlar» Oʻquv qoʻllanma. Toshkent. “Fan va texnologiya”. 2016.-292 b.
7. Jurakulov D.O., Niyazov V. R., Ibragimov L.T. “Shaxar kadastrini yuritishda geodezik ishlar” Kurs ishini bajarish uchun. Uslubiy qoʻllanma. Samarqand. SamDAQI, №7-8, 24.05.2017 y.
8. Avrunev YE.I. Geodezicheskoye obespecheniye Gosudarstvennogo kadastra nedvijimosti: Monografiya – Novosibirsk: izd. SGGa, – 2010. – 144 c.
9. Neumivakin Y.K., Perskiy M.I. Geodezicheskoye obespecheniye zemleustroitel'nix i kadastrnix rabot – M.: Kartgeotsentr – Geoizdat, – 1996. – 334 c.
10. OST 68-14–99. Vidi i protsessi geodezicheskoy i kartograficheskoy proizvodstvennoy deyatelnosti. Termini i opredeleniya (utv. Prikazom Roskartogra-fii ot 26.01.2000 № 10-pr) URL: http://snipov.net/c_4778_snip_113731.html .
11. Oʻzbekiston Respublikasi Yer resurslari, geodeziya, kartografiya va davlat kadastrini davlat qoʻmitasining 2014 yil 12 sentabrdagi “Davlat kadastrlari yagona tizimiga tegishli davlat kadastrlari maʼlumotlarining tarkibi va ularni taqdim etish tartibi toʻgʻrisidagi Nizomni tasdiqlash xaqida” gi 12-sonli qarori.

12. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti SH. Mirziyoyev raisligida 2017 yil 13 dekabr kuni yer resurslari, geodeziya va kadastr sohasida amalga oshirilayotgan islohatlar samaradorligini oshirish masalalariga bagishlangan yig‘ilish materiallari. «Xalq so‘zi» 2017 yil 14 dekabr, № 251(6245)
13. Mirziyoyev SH.M. Ekin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent. “O‘zbekiston”. 2016 yil.
14. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent. “O‘zbekiston”. 2017 yil.
15. Yer uchastklarini tashkil etish topografik geodezik kadastr syomkalari ishlarini qiymatlari to‘g‘risida «O‘zdavergeodezkadastr» Davlat qo‘mitasi tomonidan ishlab chiqilgan 2009-yil 12-iyundagi 621-sonli yo‘riqnoma.

Axborot manbalari:

16. www.lex.uz—O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi.
17. <http://www.Ziyo.net>
18. <https://t.me/axborotnoma> jurnali
19. <http://www.landkadast.com>
20. <http://www.gisinfo.ru/edu/edu.htm>
21. www.gisinfo.ru
22. panorama@gisinfo.ru